

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

STAAT VAN DE INSTELLING

Grafisch Lyceum Rotterdam

Plaats : Rotterdam
BRIN nummer : 23JA
Onderzoeksnummer : 289417
Datum onderzoek : 12 mei - 2 juni 2016
Datum vaststelling : 27 september 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	CONCLUSIE EN VERVOLGTOEZICHT	7
2.1	Conclusie	7
2.2	Vervolgtoezicht	7
3	INSTELLINGSBREDE RESULTATEN	9
3.1	Oordeel kwaliteitsborging op instellingsniveau	9
3.2	Financiële continuïteit	12
3.3	Risicobepaling	13
4	RESULTATEN PER OPLEIDING	17
4.1	AV-productie (Fotograaf)	17
4.2	Mediavormgever (Animatie/audiovisuele vormgeving)	24
4.3	Podium- en evenemententechnicus	32
5	BIJLAGEN	41
	Bijlage I Normeringen kwaliteitsgebieden	41
	Bijlage II Overzicht bc-id	43

1 INLEIDING

In dit rapport staan de uitkomsten van het onderzoek naar de Staat van de instelling, dat de Inspectie van het Onderwijs van 12 mei 2016 tot en met 2 juni 2016 heeft uitgevoerd bij het Grafisch Lyceum Rotterdam. De inspectie baseert zich op het Toezichtkader bve 2012 en het Addendum 2015 (zie www.onderwijsinspectie.nl).

Het Grafisch Lyceum Rotterdam is een vakinstelling met ruim 3.500 mbo-studenten en ongeveer 500 vmbo-leerlingen. De mbo-studenten zijn verdeeld over 19 opleidingen. De instelling heeft twee onderwijslocaties in Rotterdam: één locatie voor het middelbaar beroepsonderwijs en één voor het vmbo. Dit onderzoek heeft betrekking op het middelbaar beroepsonderwijs.

Het onderzoek is gestart met een analyse van informatie over de instelling, zoals het jaarverslag, opbrengstgegevens, uitkomsten tevredenheidsonderzoeken en signalen. Hierbij is ook gevraagd aan de afdelingsdirecteuren van de te onderzoeken opleidingen en aan het college van bestuur om een risicoanalyse te geven ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs. Verder is bij drie opleidingen een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd (zie tabel hieronder) en is de kwaliteitsborging van de instelling onderzocht. Op locatie zijn onderwijsactiviteiten geobserveerd, documenten onderzocht en gesprekken gevoerd. Er is onder andere gesproken met studenten, docenten, stafmedewerkers, management en het college van bestuur. Daarnaast is telefonisch gesproken met praktijkopleiders van stagebedrijven. Als onderdeel van het onderzoek is ook een financiële risicoanalyse uitgevoerd. De inspectie heeft daarvoor de jaarstukken 2014 en aanvullend opgevraagde (toekomstgerichte) financiële gegevens geanalyseerd en hierover een gesprek gevoerd met het college van bestuur en het hoofd Financiële Zaken.

De kwaliteitsonderzoeken zijn uitgevoerd bij de volgende opleidingen:

Gebied Opbrengsten	Gebied Onderwijsproces, Kwaliteitsborging en Wettelijke vereisten	Gebied Examinering en diplomering	Leerweg, niveau, locatie
bc031	90075, AV-productie (Fotograaf)	90075, AV-productie (Fotograaf)	leerweg bol, niveau 4, Heer Bokelweg 255, Rotterdam

bc132	90411, Mediavormgever (Animatie/AV- vormgeving)	90411, Mediavormgever (Animatie/AV- vormgeving)	leerweg bol, niveau 4, Heer Bokelweg 255, Rotterdam
bc172	95713, Podium- en evenemententechniek (Podium- en evenemententechnicus)	90411, Mediavormgever (Animatie/AV- vormgeving)	leerweg bol, niveau 4, Heer Bokelweg 255, Rotterdam

In dit rapport starten we met de conclusie van het onderzoek en geven we vervolgens aan of er sprake is van vervolgtoezicht (hoofdstuk 2). Daarna volgen de toelichting op de beoordeling van de kwaliteitsborging op instellingsniveau, de financiële continuïteit en de risicobepaling (hoofdstuk 3). Vervolgens is per onderzochte opleiding het resultaat van het kwaliteitsonderzoek beschreven (hoofdstuk 4). De normering van de eerste vijf kwaliteitsgebieden is als bijlage opgenomen.

2 CONCLUSIE EN VERVOLGTOEZICHT

In dit hoofdstuk staat de conclusie van het onderzoek naar de Staat van de instelling en beschrijven we het vervolg. Het vervolg is bepaald op basis van het aantal geconstateerde risico's voor de onderwijskwaliteit (geen, enkele of veel) in combinatie met het niveau van de kwaliteitsborging van de instelling (goed, voldoende, onvoldoende, slecht). De toelichting op de risicobepaling en de toelichting op de beoordeling van de kwaliteitsborging staan in hoofdstuk 3.

2.1 Conclusie

Zijn er mogelijke risico's voor de onderwijskwaliteit?

Er zijn enkele risico's voor de kwaliteit van het onderwijs. We hebben risico's vastgesteld voor het niveau van de opbrengsten. We zien geen risico's voor de kwaliteit van het onderwijsproces, voor de tevredenheid van studenten, medewerkers en werkgevers, voor de stabiliteit van organisatie en management en voor de financiële continuïteit.

Wat is de stand van de kwaliteitsborging van de instelling?

We concluderen dat de kwaliteitsborging op instellingsniveau bij het Grafisch Lyceum Rotterdam voldoende is. De risico's die de instelling ziet komen nagenoeg overeen met de risico's die de inspectie signaleert.

Wij gaan er op basis van deze conclusie vanuit dat de instelling voldoende zicht heeft op de bestaande risico's voor de onderwijskwaliteit en in staat is deze risico's te verhelpen.

2.2 Vervolgtoezicht

Het oordeel dat de kwaliteitsborging voldoende is, gecombineerd met de constatering dat de instelling de risico's voldoende in beeld heeft en in staat is deze risico's te verhelpen leidt er toe dat we geen aanvullend vervolgonderzoek uitvoeren bij het Grafisch Lyceum Rotterdam.

Vervolgtoezicht naar aanleiding van onderzoek kwaliteitsborging instellingsbreed

We voeren geen vervolgtoezicht uit naar de kwaliteitsborging van de instelling, omdat de instelling voldoet aan de wettelijke vereisten (WEB, art. 1.3.6).

Vervolgtoezicht financiële continuïteit

De financiële risicoanalyse geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het financiële continuïteitstoezicht. De inspectie kent daarom opnieuw het basisarrangement toe aan de instelling.

Dit besluit is gebaseerd op de door de instelling zelf verzamelde en verstrekte informatie en de toelichtingen daarop. De inspectie heeft geen controlewerkzaamheden op de informatie verricht. Ook heeft de inspectie de volledigheid en/of de juistheid van de gegevens in de (financiële) administratie van de instelling niet onderzocht.

Vervolgtoezicht naar aanleiding van de drie onderzochte opleidingen

Voor het onderzoek naar de Staat van de instelling hebben we drie opleidingen onderzocht. Bij twee opleidingen hebben we alle kwaliteitsgebieden voldoende beoordeeld. Bij één opleiding zijn tekortkomingen geconstateerd wat betreft het onderwijsproces en vindt vervolgtoezicht plaats, zoals aan het eind van deze paragraaf is te lezen.

In onderstaand schema is het vervolgtoezicht te lezen.

Podium- en evenemententechniek (Podium- en evenemententechnicus), 95713		
Beoordeling	Toezichtvorm	Vervolgtoezicht
Kwaliteit onderwijsproces is onvoldoende (zwak onderwijs).	Aangepast toezicht vanwege zwak onderwijs.	<ul style="list-style-type: none">• Na circa een jaar een onderzoek naar kwaliteitsverbetering (OKV) op het gebied Onderwijsproces.

3 INSTELLINGSBREDE RESULTATEN

In dit hoofdstuk informeren wij u over de beoordeling van de kwaliteitsborging op instellingsniveau en onderbouwen wij ons oordeel. Daarna lichten we de financiële risicoanalyse en vervolgens de risicobepaling toe.

3.1 Oordeel kwaliteitsborging op instellingsniveau

In onderstaande tabel staat de beoordeling van de kwaliteitsborging. Dit oordeel is gebaseerd op de beoordeling van de onderliggende aspecten. De normering staat in bijlage I.

Kwaliteitsgebied	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
4 Kwaliteitsborging		•		

Gebied 4: Kwaliteitsborging	Voldoende	Onvoldoende
4.1 Sturing *	•	
4.2 Beoordeling *	•	
4.3 Verbetering en verankering *	•	
4.4 Dialoog en verantwoording	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

De kwaliteitsborging op instellingsniveau bij het Grafisch Lyceum Rotterdam is beoordeeld als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Uit ons onderzoek blijkt dat het college van bestuur en de afdelingsdirecteuren voldoende zicht hebben op de risico's binnen de instelling en bij de verschillende opleidingen, en voldoende 'in control' is.

Er wordt doordacht gebruik gemaakt van informatie uit verschillende bronnen om de kwaliteit van het onderwijs in de gaten te houden en er is een duidelijke verbetergerichtheid passend bij de gestelde doelen en gesignaleerde risico's. De wisselwerking tussen de verschillende organisatieniveaus (college van bestuur – management – teams – docenten) is helder en goed uitvoerbaar georganiseerd en wordt geborgd via de gehanteerde overlegstructuur. Daarnaast brengen de kleinschaligheid van het Grafisch Lyceum Rotterdam en de platte organisatiestructuur korte lijnen en een informele cultuur met zich mee; dit draagt eveneens bij aan het zicht op de kwaliteit.

Op teamniveau kan de kwaliteitsborging nog aan kracht winnen door afspraken en ijkpunten (bijvoorbeeld ten aanzien van het consequent handelen in het kader van LeerKRACHT) systematischer en meer geïntegreerd vast te leggen en te monitoren.

De sturing beoordelen we als voldoende. Sinds dit schooljaar maakt het Grafisch Lyceum Rotterdam gebruik van de A3-systematiek, waarbij een instellingsbreed A3-jaarplan, met onderliggende A3-jaarplannen per afdeling en met A-3-gesprekken (zowel voortgangs- als prestatie-overleggen) de kern van de systematiek vormen. Op alle niveaus wordt de systematiek van de A3 gevolgd. We zien dat het instellingsbrede beleid voldoende terug komt in de A3-afdelingsplannen, de onderleggers daarbij en in de teamplannen. Inhoudelijk bouwt de instelling voort op de eerdere systematiek waarbij gebruik werd gemaakt van een strategisch beleidsplan met kaderbrieven.

De afdelingsdirecteuren en het college van bestuur beschikken met de A3-plannen en de onderliggende gegevens over voldoende en specifieke informatie om te bepalen welke aspecten risico's vertonen, en welke acties ondernomen moeten worden om gewenste resultaten te behalen. Informatiebronnen zijn onder meer interne audits, Qlikview-gegevens en tevredenheidsonderzoeken bij de verschillende stakeholders.

Het aspect beoordeling is voldoende omdat de monitoring en de evaluatie voldoende informatie oplevert over de kwaliteit van het onderwijs en heldere oordelen opleveren voor effectieve kwaliteitsverbetering. Het Managementteam (directeuren en college van bestuur) vergadert (twee) wekelijks over de voortgang van verbeteracties, en in driemaandelijke prestatie-overleggen tussen het college van bestuur en de afdelingsdirecteuren worden de resultaten van de afgesproken doelen en acties besproken en gemonitord. Deze lijn wordt ook gevolgd in de teams en afdelingen, met als basis de afdelingsA3-en. Daarnaast brengen de platte structuur en de korte lijnen bij het Grafisch Lyceum Rotterdam met zich mee dat er ook informeel (mondeling) gemonitord en geëvalueerd wordt. Interne en externe audits en eigen onderzoeken worden benut om evaluaties voor te bereiden. Feitelijke gegevens, bijvoorbeeld over tussentijdse prestaties van studenten, worden via Qlikview geleverd en geanalyseerd. Er is daarmee voldoende informatie die benut kan worden voor de monitoring en de evaluatie.

De verbetering en verankering is voldoende. De lijnen zijn kort, de verantwoordelijkheden rond kwaliteitsborging op alle niveaus in de lijn zijn duidelijk en de gekozen verbeteractiviteiten passen bij de gekozen doelen en verbeterpunten. In de overlegstructuur met voortgangs- en prestatie-overleggen worden de A3-plannen als ijkpunt gebruikt om de koers te bewaken. De afdelingsdirecteuren en de teams leveren actief input voor de afdelings- en instellings-A3 en na elk gesprek van het college van bestuur met de

afdelingsdirecteuren worden de afdelings-A3-en, met onderliggende teamplannen, aangepast. Tussen de afdelingen vindt ook uitwisseling plaats, en in wekelijkse teamoverleggen en studiebijeenkomsten bespreken de teams de voortgang van de A3-onderwerpen. De A3-afdelingsplannen worden jaarlijks op een heidag verwerkt tot een nieuw instellings-A3, waarmee de cirkel rond is. Een aandachtspunt is de wijze waarop op teamniveau verwerking van de verzamelde informatie en besluitvorming over het onderwijsproces plaatsvindt. Er worden op onderdelen analyses gemaakt op teamniveau, maar deze informatie wordt nog onvoldoende bijeengebracht om daar op teamniveau conclusies uit te trekken en geïntegreerde verbetermaatregelen op te zetten.

Ook de mate waarin de instelling de dialoog met studenten, medewerkers, bedrijven en onderwijsorganisaties onderhoudt beoordelen we als voldoende. Het Grafisch Lyceum Rotterdam speelt een actieve rol in de landelijke en regionale overlegstructuren, waaronder de BTG Communicatie & Media. Daarnaast zijn er structurele bijeenkomsten met beroepenveldcommissies, die ook betrokken zijn bij de ontwikkeling van het onderwijs en bij de examinering. Verder participeert het Grafisch Lyceum Rotterdam in regionale verbanden van scholen en andere onderwijspartners in de regio Rijnmond/Drechtsteden. Dit is bijvoorbeeld in het kader van zorg/passend onderwijs van belang. Vermeldenswaardig is nog dat het Grafisch Lyceum Rotterdam in het kader van het traject LeerKRACHT zogenaamde studentenarena's inzet, waarbij studenten in een specifieke werkvorm gestructureerd hun mening kunnen uitspreken over beleidsissues. Komend schooljaar wordt dit uitgebreid met docentenarena's. Dit geeft het Grafisch Lyceum Rotterdam een meer gestructureerde input voor beleid vanuit studenten en docenten dan de informele, decentrale kanalen.

Een aandachtspunt is de bemensing van de Studentenraad. Ondanks inspanningen van de kant van de instelling heeft de Studentenraad dit schooljaar niet gefunctioneerd, omdat studenten – anders dan voorgaande jaren - niet bereid waren tot deelname hieraan.

Onderwijstijd

De kwaliteitsborging met betrekking tot onderwijstijd is voldoende, concluderen wij op grond van de geleverde overzichten en beleidsstukken met betrekking tot geplande en gerealiseerde onderwijstijd. De instelling stuurt voldoende op het naleven van de wettelijke bepalingen over onderwijstijd en wijkt niet af van de urennorm.

3.2 Financiële continuïteit

Uit de financiële risicoanalyse blijken geen verhoogde financiële risico's. Er zijn geen aanwijzingen dat het door de instelling verzorgde onderwijs wegens de financiële continuïteit binnen afzienbare termijn in het geding is.

In onderstaande tabel wordt met enkele kengetallen de financiële ontwikkeling van het Grafisch Lyceum Rotterdam in de periode 2012 tot en met 2017 afgezet tegen de signaleringsgrenzen. De inspectie hanteert deze signaleringsgrenzen om mogelijke risico's voor de financiële continuïteit te detecteren. De kengetallen tot en met 2014 zijn ontleend aan de door de instellingsaccountant gecontroleerde jaarrekeningen. De kengetallen vanaf 2015 zijn ontleend aan de in de jaarstukken 2014 opgenomen continuïteitsparagraaf.

Kengetallen	Realisatie			Begroting			Signaleringsgrenzen
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Solvabiliteit II	0,93	0,91	0,90	0,93	0,94	0,94	< 0,30
Liquiditeit	5,91	5,60	3,79	2,86	3,13	3,14	< 0,50
Rentabiliteit	12,1	3,1	11,2	10,5	7,8	12,3	Meerjarig negatief

De financiële indicatoren van het Grafisch Lyceum Rotterdam staan al geruime tijd op een hoog niveau. Het Grafisch Lyceum heeft dan ook een zeer goede financiële positie. De liquiditeit loopt vanaf 2014 enigszins terug als gevolg van investeringen uit eigen middelen in renovatie van het hoofdgebouw in Rotterdam, maar blijft zeer hoog. Uit de ontvangen concept- jaarverslaglegging over 2015 leiden wij af dat deze indicatoren onverminderd hoog blijven.

De in de tabel opgenomen studentenaantallen vanaf 2015 zijn ontleend aan de in de jaarstukken 2014 opgenomen continuïteitsparagraaf.

	Realisatie			Begroting		
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Studentenaantallen	4.384	4.526	4.504	4.692	4.702	4.657

Deze studentenaantallen zijn inclusief vo-leerlingen (ca. 500 leerlingen per jaar). Uit de gegevens van DUO over studiejaar 2015/2016 blijkt dat het totaal aantal leerlingen ook in dat studiejaar is gestegen ten opzichte van het voorgaande studiejaar (voornamelijk in de sector mbo). Kenmerkend voor het Grafisch

Lyceum is dat er jaarlijks fors meer aanmeldingen voor de opleidingen zijn ten opzichte van het aantal leerlingen dat er feitelijk wordt geplaatst, zowel in de sector mbo als in de sector vo.

3.3 Risicobepaling

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende risicobepaling.

	Geen	Enkele	Veel
0 Mate van risico's		•	

Deze risicobepaling is gebaseerd op een risico-inschatting voor de kwaliteit van het onderwijs, de examinering, de opbrengsten, de tevredenheid van studenten, medewerkers en werkgevers, de stabiliteit van organisatie en management en de financiële continuïteit. Hierna volgt de toelichting.

Kwaliteit onderwijs

We schatten het risico voor de kwaliteit van het onderwijs in als geen tot gering. Bij één van de drie onderzochte opleidingen is het onderwijsproces als onvoldoende beoordeeld, op grond van de onvoldoende kwaliteit van het didactisch handelen. Deze opleiding heeft door verschillende oorzaken (waaronder een verhuizing) enige vertraging in de instellingsbrede ontwikkelingen opgelopen. Bij deze opleiding is bovendien sprake van een hoog ziekteverzuim onder het personeel, waardoor er veel tijdelijke, soms onervaren docenten in het team zitten. De kwaliteit van de lessen loopt hierdoor meer risico's dan bij de overige opleidingen.

De risico-inschattingen van zowel het college van bestuur als van het management op dit punt komen overeen met die van de inspectie. Verbetering en verankering van het pedagogisch-didactisch handelen voor het team van deze opleiding is één van de actiepunten voor komend schooljaar. Daarnaast zijn dit schooljaar de meest noodzakelijke stappen voor kwaliteitsbewaking van de lessen (waaronder lesbezoeken bij nieuwe docenten en eventuele coaching en begeleiding) voortgezet, echter niet altijd met het gewenste resultaat.

Kwaliteit examinering

We schatten het risico voor de kwaliteit van de examinering in als geen tot gering. De examinering is bij alle onderzochte opleidingen voldoende. Er wordt instellingsbreed voldoende gestuurd op borging van de kwaliteit van de examens en diplomering, examenprocessen zijn helder en overzichtelijk, en risico's zijn nagenoeg geheel ondervangen.

Opbrengsten

Wij schatten het risico voor de opbrengsten in als gering tot matig.

Bij vijf bc-codes is sprake van onvoldoende rendementen over meerdere jaren, in de zin van een negatieve afwijking van het diploma- en jaarrendement ten opzichte van de inspectienormen. Eén van deze opleidingen is inmiddels stopgezet en een andere is in afbouw. Kijken we naar het percentage studenten in onvoldoende opleidingen, dan ontstaat een positiever beeld: met 11,1 procent van de studenten ligt het Grafisch Lyceum Rotterdam onder het landelijk gemiddelde van 15 procent. Het college van bestuur onderkent de dalende opbrengstentendens, en heeft de risico's hiervan goed in beeld. Verbetering van de opbrengsten is ook opgenomen in de A3-plannen. Oorzaken van de onvoldoende opbrengsten liggen aldus de instelling vooral in de grotere zorgbehoefte van studenten en in de niet altijd realistische verwachtingen die studenten hebben van een opleiding op een vakinstelling. Er is inmiddels een aantal maatregelen getroffen om het tij te keren, waaronder een scherpere intake en een meer gerichte studentenbegeleiding. Bij enkele opleidingen die eerder te maken hadden met onvoldoende rendementen heeft dit resultaat gehad, bij de bc-codes die nu nog onvoldoende zijn worden de maatregelen ter verbetering nog meer op maat van de studenten gesneden.

Daarnaast is er een zogenaamde Q-klas gestart. Dit is bedoeld voor studenten die naar een andere opleiding willen en/of ernstig twijfelen over hun opleiding. In de Q-klas worden ze zo nodig voorbereid op doorgeleiding naar een andere opleiding, binnen of buiten het Grafisch Lyceum Rotterdam. De eerste evaluaties laten zien dat het aantal studenten dat deze extra begeleiding nodig heeft aanzienlijk gedaald is (in een jaar tijd van 20 naar 9 studenten).

In het verlengde van het risico bij de opbrengsten wijzen wij ook op de stijging van de vsv-cijfers. Het Grafisch Lyceum Rotterdam zit met het percentage vsv voor niveau 3/4 boven de norm van het convenant en boven het landelijke percentage. Bovendien is het aantal opleidingen met teveel vsv-ers de afgelopen jaren gestegen. Ook dit risico is onderkend door de instelling. De scherpere intake en de meer gerichte studentenbegeleiding is gericht op vermindering van het percentage vsv-ers.

Tevredenheid studenten/medewerkers/werkgevers

We schatten het risico voor de tevredenheid van de studenten, medewerkers en werkgevers in als geen tot gering. In de JOB-monitor 2014 scoorde alleen maatwerk en bbl/school onvoldoende. De meest recente JOB-gegevens (2016) geven op instellingsniveau een onvoldoende aan op roosterwijzigingen en op de aanwezigheid van rustige werkplekken in de school. Op alle overige punten geven de studenten een ruim voldoende beoordeling.

Het MTO dateert van twee jaar geleden en geeft geen bijzonderheden aan: medewerkers zijn tevreden. Het nieuwe MTO wordt in juli 2016 afgenomen. Het management verwacht dat in de nieuwe cijfers de werkdruk minder goed zal scoren dan voorheen, gezien de vele ontwikkelingen die er spelen en de druk die dit legt op met name het zittend personeel. Uit de BPV-monitor die het Grafisch Lyceum Rotterdam jaarlijks afneemt blijkt dat de stagebedrijven tevreden zijn met de studenten, het onderwijs en de contacten met de instelling.

Stabiliteit organisatie en management

We schatten het risico voor de stabiliteit van de organisatie in als geen tot gering. Wisselingen en vertrek van afdelingsdirecteuren en stafpersoneel zijn op tijd voorzien, zodat er passende oplossingen getroffen zijn zonder dat de continuïteit in gevaar komt. Dit geldt ook voor docenten. Bij een enkel team leiden de personele wisselingen (met name als gevolg van ziekteverzuim) wél tot enig risico omdat het evenwicht tussen ervaren en minder ervaren docenten verstoord wordt.

Financiële continuïteit

We zien geen verhoogde risico's voor de financiële continuïteit. Dit blijkt uit de financiële risicoanalyse die is uitgevoerd (zie toelichting in paragraaf 3.2).

Algemene conclusie

We zien dat het Grafisch Lyceum Rotterdam een open en transparante instelling is, die haar sterke en zwakke punten goed in beeld heeft en gericht werkt aan de verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs. Tegelijkertijd heeft ze oog voor borging van resultaten. De kleinschaligheid en de platte organisatie brengen korte lijnen en een informele cultuur met zich mee. Een risico hiervan kan zijn dat er teveel zaken informeel worden geregeld en er te weinig wordt vastgelegd. Bij het Grafisch Lyceum Rotterdam is dit niet aan de orde: de heldere kwaliteits- en overlegstructuur dragen bij aan eenduidigheid en aan het kwaliteitsbewustzijn van de instelling.

Daar waar er risico's zijn, zijn ook reeds maatregelen genomen om het effect hiervan te beperken. Daar waar zaken goed lopen, wordt naar wegen gezocht om de goede praktijken verder uit te bouwen. Daar komt bij dat de docenten blijf geven van sterke vakbekwaamheid en inhoudelijke oriëntatie, en met inzet werken aan vernieuwing en verbetering van de opleiding, binnen de kaders die het Grafisch Lyceum Rotterdam centraal inzet. De risico's die wij hebben gesignaleerd en die in deze paragraaf genoemd zijn komen overeen met de risico-inschatting van de instelling zelf. De verbeteracties die zij onderneemt sluiten aan bij deze risico's. Gezien de geconstateerde daad- en sturingskracht

hebben wij er voldoende vertrouwen in dat de instelling erin slaagt haar kwaliteit op peil te houden en te verhogen.

4 RESULTATEN PER OPLEIDING

In dit hoofdstuk lichten wij per onderzochte opleiding het resultaat van het kwaliteitsonderzoek toe. We geven per gebied aan wat het oordeel is (goed, voldoende, onvoldoende, slecht) en lichten ons oordeel toe.

4.1 AV-productie (Fotograaf)

Het kwaliteitsonderzoek bij AV-productie (Fotograaf), 90075, niveau 4, bol, locatie Heer Bokelweg te Rotterdam heeft geleid tot de volgende oordelen:

Kwaliteitsgebied	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
1 Onderwijsproces		•		
2 Examinering en diplomering		•		
3 Opbrengsten		•		
4 Kwaliteitsborging		•		

Kwaliteitsgebied	Voldoet	Voldoet niet
5 Naleving wettelijke vereisten	•	

Gebied 1: Onderwijsproces	Voldoende	Onvoldoende
<i>Programma</i>		
1.1 Samenhang	•	
1.2 Maatwerk	•	
<i>Leren in de onderwijsinstelling</i>		
1.3 Didactisch handelen*	•	
1.4 Leertijd	•	
1.5 Leeromgeving	•	
<i>Begeleiding</i>		
1.6 Intake & plaatsing	•	
1.7 Studieloopbaanbegeleiding*	•	
1.8 Zorg	•	
<i>Leren in de beroepspraktijk</i>		
1.9 Beroepspraktijkvorming*	•	

Gebied 2: Examinering en diplomering	Voldoende	Onvoldoende
2.1 Exameninstrumentarium*	•	
2.2 Afname en beoordeling*	•	
2.3 Diplomering*	•	

Gebied 3: Opbrengsten	Voldoende	Onvoldoende
3.1 Rendement	•	

Gebied 4: Kwaliteitsborging		Voldoende	Onvoldoende
4.1	Sturing *	•	
4.2	Beoordeling *	•	
4.3	Verbetering en verankering *	•	
4.4	Dialogo en verantwoording	•	

Gebied 5: Naleving wettelijke vereisten		Voldoet	Voldoet niet
5.1	Naleving wettelijke vereisten	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

De opleiding Fotograaf is onderdeel van de afdeling AV-productie en Podiumtechniek. Het team heeft zich na een wisseling van de directie in positieve zin ontwikkeld en is zich meer één team gaan voelen. De opleiding zit goed in elkaar en wordt regelmatig aangepast aan de eisen en ontwikkelingen van de branche. In verband met de verkorting van de opleiding van 4 naar 3 jaar zijn er 3 opleidingsvarianten: de oude vierjarige variant, een driejarige variant met stage aan het eind van de opleiding en een driejarige variant waarbij de stage in een eerdere fase van de opleiding wordt gepland. Dat vraagt veel afstemming en overleg in het team. Daarnaast wordt sinds dit schooljaar gewerkt volgens een nieuw didactisch concept, waar onder andere het werken in grote lokalen (de zogenaamde 'Thuisbasis') onderdeel van is. De implementatie van deze veranderingen hebben gezorgd voor een verhoogde werkdruk voor docenten. Het team laat een grote inzet zien, heeft oog voor ontwikkelingen in de branche en werkt voortdurend aan verbetering.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het programma kent voldoende samenhang en biedt voldoende maatwerk. De opleiding start met een basisdeel van een jaar waarin toegewerkt wordt naar de keuze van de uitstroomrichting. Een sterk punt is dat sinds dit schooljaar in de laatste periode kennismaking met zeven specialisaties mogelijk is, zodat een gefundeerde keuze kan worden gemaakt voor het vervolg van de opleiding. Het programma kent een mix van beroepsopdrachten, themamodules, vaktheorie en avo-vakken, waarbij er sprake is van een duidelijke opbouw en van een toenemende zelfstandigheid. De inhoud is afgestemd op het kwalificatiedossier en de stage sluit hier ook goed op aan. Reflectie is een belangrijk onderdeel bij de verwerking van alle onderdelen van het programma

inclusief de stage. Dat draagt bij aan een goede inhoudelijke afstemming tussen theorie en praktijk.

Maatwerk vindt plaats in de vorm van masterlessen/plusklassen en Summer Course en extra ondersteuning voor studenten die dit nodig hebben. Ook is er ruimte in het programma voor een eigen op maat gesneden invulling.

Het didactisch handelen, de leertijd en leeromgeving beoordelen we als voldoende.

Er is in de lessen aandacht voor het lesdoel met eventueel instructie bij de start van de les. Docenten beantwoorden vragen en stimuleren studenten om zelf na te denken. Reflectie is onderdeel van het programma en op die manier is ook geborgd dat studenten feedback krijgen wanneer die onderdelen met de student worden besproken.

De leertijd is over het geheel genomen voldoende, maar de benutting van de lessen is wel een aandachtspunt. Bij deze opleiding zijn er door omstandigheden tijdelijk geen onderwijsassistenten beschikbaar voor de thuisbasis, waardoor studenten regelmatig lang moeten wachten op beantwoording van hun vragen. Ook duurt 's morgens de opstart van de lessen volgens een aantal studenten nogal lang.

De leeromgeving beoordelen we als voldoende. Studenten werken in een vast lokaal, de 'Thuisbasis', aan de avo-vakken en eventueel aan de beroepsvakken. Als er instructie nodig is, zoals bijvoorbeeld voor het vak maatschappijleer, wordt de klas in een belendend lokaal apart genomen. De vaklokalen zijn goed ingericht en beschikken over moderne apparatuur. De overige faciliteiten zijn goed. Studenten voelen zich veilig.

De intake en plaatsing, de studieloopbaanbegeleiding en de zorg beoordelen we als voldoende. De intake is voldoende omdat deze uitgebreid en zorgvuldig is en over het algemeen leidt tot een passende plaatsing. De selectie van studenten vindt plaats op basis van creativiteit en motivatie; in principe wordt iedereen die aan die vereisten voldoet geplaatst. Studenten moeten een portfolio samenstellen en een opdracht doen voor het intakegesprek. Ook wordt een AMN-test afgenomen. Indien nodig wordt een verlengde intake afgenomen om eventuele bijzondere ondersteuningsbehoeften in kaart te brengen. Daarbij wordt een deskundige van het Pedagogisch Adviesbureau (PAB) betrokken. De voorlichting over opleiding en beroep gebeurt voorafgaand aan de opleiding door middel van open dagen, de website en informatiebrochures en is toereikend en realistisch.

De studieloopbaanbegeleiding is voldoende omdat de begeleiding van studenten voldoende planmatig en proactief plaatsvindt. De studieloopbaanbegeleiding is belegd bij de mentoren en sluit aan bij de informatie die tijdens de intake is

verzameld, inclusief informatie over eventuele begeleidingsbehoeften. Een aandachtspunt is dat een aantal studenten tijdens de opleiding meer informatie zou wensen over de kansen op de arbeidsmarkt. Mentoren hebben toegang tot alle informatie over de student uit het studentvolgsysteem. Zij spreken regelmatig met de studenten over hun voortgang op basis van resultatenoverzichten per student en per groep. Studenten hebben zelf ook zicht op hun voortgang via dit studentvolgsysteem.

De zorg is voldoende omdat er voldoende eerste-, tweede- en derdelijnszorg beschikbaar is voor studenten met specifieke zorgbehoeften. Er is een mentorcoördinator die de mentoren, die een signaleringsfunctie hebben, op verschillende terreinen ondersteunt. De tweedelijnszorg is instellingsbreed geregeld door de aanwezigheid van het Pedagogisch Adviesbureau (PAB) dat ook betrokken is bij de intake. Op deze wijze kan de zorg aansluiten bij de gegevens die bij de intake zijn verzameld. Het PAB beschikt over deskundigen die mentoren en docenten kunnen ondersteunen bij specifieke vraagstukken rond studenten. Via het PAB zijn ook structurele contacten met derdelijnszorg georganiseerd.

De beroepspraktijkvorming beoordelen we als voldoende omdat studenten en bedrijven voldoende worden voorbereid op de stage, er voldoende mogelijkheden voor plaatsing zijn en de begeleiding tijdens de stage voldoende is.

Studenten worden in de mentorlessen ondersteund bij het zoeken naar een stage, die past bij hun ambities en leervragen. Deze lessen worden verzorgd door functionarissen van het stagebureau. De informatie over de stage is volgens studenten dit jaar wat aan de late kant verstrekt, hetgeen waarschijnlijk verband houdt met de aanwezigheid van studenten in drie verschillende opleidingsvarianten. Dit is een aandachtspunt. De afdeling heeft nauwe contacten met het bedrijfsleven, en er zijn dan ook ruim voldoende (gecertificeerde) stagebedrijven voorhanden. Studenten zijn te spreken over de begeleiding door de stagebedrijven. Ook de begeleiding door de opleiding gebeurt naar tevredenheid van de studenten. Er worden regelmatig stagebezoeken gedaan en er vindt regelmatig telefonisch overleg plaats over de voortgang van de student.

Examinering en diplomering

De examinering en diplomering beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het oordeel over de instellingsexamens Nederlandse taal (generieke eisen) telt voor deze opleiding mee in het eindoordeel van de inspectie over de examenkwaliteit van de opleiding.

Het exameninstrumentarium voldoet, omdat het aansluit op de uitstroomeisen en voldoet aan de toetstechnische eisen. Het betreft door de opleiding zelf ontwikkeld materiaal, dat gedegen in elkaar zit en het kwalificatiedossier dekt. Het behelst een proeve van twee weken in simulatie op school en daarnaast de beoordeling van een ondernemingsplan en een daarop afgestemd criterium gericht interview. De beoordelingswijze is duidelijk en zowel studenten als beoordelaars krijgen vooraf voldoende informatie over afname en beoordeling. De duidelijke beoordelingsvoorschriften zorgen ervoor dat studenten individueel en objectief worden beoordeeld.

Het exameninstrumentarium voor de Nederlandse taal en Engels is ingekocht bij Deviant en eerder door de inspectie als voldoende beoordeeld. Inmiddels wordt sinds dit schooljaar de vaardigheid spreken voor Nederlands gecombineerd met de examinering van het beroepsgerichte deel tijdens de proeve. Daarbij is de context van de opdracht aangepast door de instelling, maar geheel conform de richtlijnen van Deviant.

De examenprocessen van afname en beoordeling zijn voldoende deugdelijk verlopen. De afname is voldoende authentiek en het beroepenveld is betrokken bij de beoordeling. De betrouwbaarheid van de beoordeling is op verschillende manieren geborgd, onder andere door te werken met twee beoordelaars, die daarin zijn geschoold. Om de objectiviteit te waarborgen is afgesproken dat de eerste beoordelaar niet de mentor van de student is. Ook worden beoordelingsformulieren altijd voorzien van een onderbouwing van het oordeel, zowel bij onvoldoende, voldoende als goed. Dat maakt de betrouwbaarheid van de beoordeling sterker en geeft de student inzicht in de beoordeling en eventueel een goed uitgangspunt voor verbetering.

De examenprocessen van afname en beoordeling van Nederlandse taal en Engels zijn ook voldoende deugdelijk. Er wordt gewerkt met twee beoordelaars tijdens de afname. Mocht dat door omstandigheden niet mogelijk zijn dan wordt het examen opgenomen en na de afname alsnog aan een tweede beoordelaar voorgelegd.

De diplomering is voldoende deugdelijk en geborgd.

De decentrale examencommissie (DEC) is betrokken bij de besluitvorming tot diplomering in de zin dat de secretaris checkt of de student aan alle eisen voldoet voordat deze aan de proeve begint. Alle informatie wordt dan verzameld in een digitaal resultatenoverzicht en daarna met advies voor diplomering aan de centrale examencommissie (CEC) gezonden. De CEC checkt alle informatie nogmaals en neemt het besluit tot diplomering. De besluitvorming tot diplomering vindt op die manier zorgvuldig plaats.

Dit jaar heeft er een volledigheidcheck op alle examendossiers (zowel papieren als digitale onderdelen) plaatsgevonden. De DEC ziet toe op de kwaliteit van de geconstrueerde examens en zorgt voor de planning van examens. De CEC stelt het instrumentarium vast. Er vinden steekproefsgewijze bijwoningen van examens plaats door de CEC en na elk examen worden evaluaties onder studenten en beroepenveld uitgezet, waarvan de uitkomsten worden geanalyseerd. Ook worden de examenresultaten geanalyseerd. De DEC heeft zicht op de deskundigheid van de beoordelaars en zorgt ervoor dat nieuwe externen eerst een keer meelopen met een examen, voordat zij worden ingezet als beoordelaar. De CEC ziet toe op scholing voor beoordelaars. Een jaarlijkse audit waarbij de verzamelde informatie wordt geanalyseerd op team- en afdelingsniveau zorgt voor een overall beeld van de kwaliteit van de examinering en diplomering en leidt tot verbetermaatregelen, zo hebben wij kunnen constateren.

Opbrengsten

De opbrengsten zijn voldoende, omdat zowel het jaarresultaat (70,7 procent) als het diplomaresultaat (71,7 procent) boven de norm liggen.

Voor deze beoordeling, gebaseerd op de BRON-gegevens 2014-2015 zijn de resultaten van de bc031, niveau 4 gebruikt. In bijlage II staan de opleidingen die betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan. Hierna volgt een toelichting per aspect.

De sturing beoordelen we als voldoende.

De afdelingsdirecteur AV-productie en Podiumtechniek heeft met input van de afdelingsteams het afdelingsplan uitgewerkt in de sinds dit schooljaar gehanteerde A-3 systematiek. Het afdelingsplan sluit aan op het strategische A-3 plan. Doelen zijn geformuleerd en worden per team uitgewerkt en besproken. De doelen op teamniveau kunnen nog wel concreter worden

geformuleerd, zodat nog beter te volgen is hoe het staat met de voortgang van de gestelde doelen. Er is voldoende relevante managementinformatie beschikbaar en tot op docentniveau toegankelijk. De continuïteit in personeel staat onder druk door het vertrek van een aantal medewerkers, maar er worden voldoende maatregelen genomen om deze vacatures weer ingevuld te krijgen.

De beoordeling is voldoende.

Het team AV-productie gaat in voldoende mate na of de onderwijskwaliteit voldoet aan de gestelde normen. Monitoring gebeurt op basis van de informatie uit Qlikview, die tot op het niveau van klas, vak en docent wordt geanalyseerd, en op basis van tevredenheidsonderzoeken onder studenten, docenten en het bedrijfsleven. Ook informatie uit audits en andere bronnen wordt hierbij betrokken. Evaluatie van de uitkomsten van monitoring vindt tussentijds en aan het eind van het schooljaar plaats tijdens scholingsdagen en de jaarlijkse heidag. De beoordeling van de kwaliteit van de examinering is op teamniveau vormgegeven in een duidelijk herkenbare kwaliteitszorgcyclus van jaarlijkse audit, zelfevaluatie en verbeterplan. De beoordeling van het onderwijsproces en de vastlegging daarvan vindt zeker plaats, maar is vooralsnog gericht op losse onderdelen, waardoor het risico bestaat dat de onderlinge samenhang van de uitkomsten op die onderdelen onvoldoende aandacht krijgt.

De verbetering en verankering beoordelen we als voldoende. De verbeteracties uit de verbeterplannen sluiten aan op de uitkomsten van de evaluaties. De kwaliteitszorg vindt plaats via een vastgestelde systematiek die bij alle relevante onderwerpen tot op teamniveau bekend is. Het team draait mee in de instellingsbrede A3-systematiek. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn duidelijk belegd. De afdelingsdirecteur geeft samen met de leertrajectvoorzitters het afdelingsbeleid vorm, bereidt de teamoverleggen voor en bewaakt de voortgang van zaken die in het afdelings-A3 en het teamplan staan. Het team heeft een wezenlijke rol bij het leveren van input voor de afdelings-/teamplannen en wordt ook betrokken bij evaluatie van in gang gezette ontwikkelingen. Een denktank van hoofddocenten buigt zich over de inhoud van de opleidingen. Het Bureau Ontwikkeling Onderwijs en Kwaliteit heeft een rol in de informatievoorziening en ondersteunt management en team bij onderwijs en kwaliteitsborging.

Deskundigheidsbevordering is geborgd in een scholingsplan en sluit aan bij de uitkomsten van evaluatie. Een aandachtspunt is dat de cyclus van jaarlijkse lesbezoeken dit jaar door een samenloop van omstandigheden niet bij alle docenten kon worden uitgevoerd.

De dialoog en verantwoording beoordelen we als voldoende. De interne dialoog met studenten wordt vooral op informele wijze gevoerd, onder andere via mondelinge evaluaties na elke onderwijsmodule. De dialoog met medewerkers is vormgegeven in de wekelijkse teamoverleggen en andere bijeenkomsten. De interne verantwoording van afdelingsdirectie naar college van bestuur is vormgegeven in het periodieke voortgangsoverleg en prestatieoverleg. Komend schooljaar wordt verder gewerkt met de LeerKRACHTmethode waar de zogenaamde studenten- en docentenarena's een onderdeel van uitmaken. Hierdoor ontstaat een meer gestructureerde input voor beleid vanuit studenten en docenten dan de informele, decentrale kanalen.

De externe dialoog is voldoende en vindt plaats via bedrijfsbezoeken, de beroepenveldcommissie en de betrokkenheid van bedrijven bij het onderwijs en de examinering.

Wettelijke vereisten

De opleiding voldoet aan de onderzochte wettelijke eis(en), omdat voor zover onderzocht is vastgesteld dat de bepalingen zijn nageleefd.

Schoolkosten/wettelijke bijdragen

De opleiding voldoet aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

De vrijwillige bijdrage die wordt gevraagd van studenten omvat geen zaken die direct het onderwijs raken. Het college van bestuur heeft overigens besloten met ingang van komend studiejaar geen enkele vrijwillige bijdrage meer te vragen.

Het college van bestuur heeft inmiddels besloten geen kosten voor de intake meer in rekening te brengen. Gezien het feit dat dit besluit inmiddels is verwerkt in de nieuwe informatiebrochure en op de website van het Grafisch Lyceum Rotterdam, voldoet de opleiding hiermee aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

4.2 Mediavormgever (Animatie/audiovisuele vormgeving)

Het kwaliteitsonderzoek bij Mediavormgever (animatie/audiovisuele vormgeving), 90411, niveau 4, bol, locatie Heer Bokelweg 255 te Rotterdam heeft geleid tot de volgende oordelen:

Kwaliteitsgebied	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
1 Onderwijsproces		•		
2 Examinering en diplomering		•		
3 Opbrengsten		•		

Kwaliteitsgebied		Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
4	Kwaliteitsborging		•		

Kwaliteitsgebied		Voldoet	Voldoet niet
5	Naleving wettelijke vereisten	•	

Gebied 1: Onderwijsproces		Voldoende	Onvoldoende
<i>Programma</i>			
1.1	Samenhang	•	
1.2	Maatwerk	•	
<i>Leren in de onderwijsinstelling</i>			
1.3	Didactisch handelen*	•	
1.4	Leertijd	•	
1.5	Leeromgeving	•	
<i>Begeleiding</i>			
1.6	Intake & plaatsing	•	
1.7	Studieloopbaanbegeleiding*	•	
1.8	Zorg	•	
<i>Leren in de beroepspraktijk</i>			
1.9	Beroepspraktijkvorming*	•	

Gebied 2: Examinering en diplomering		Voldoende	Onvoldoende
2.1	Exameninstrumentarium*	•	
2.2	Afname en beoordeling*	•	
2.3	Diplomering*	•	

Gebied 3: Opbrengsten		Voldoende	Onvoldoende
3.1	Rendement	•	

Gebied 4: Kwaliteitsborging		Voldoende	Onvoldoende
4.1	Sturing *	•	
4.2	Beoordeling *	•	
4.3	Verbetering en verankering *	•	
4.4	Dialogo en verantwoording	•	

Gebied 5: Naleving wettelijke vereisten		Voldoet	Voldoet niet
5.1	Naleving wettelijke vereisten	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

Het team Mediavormgever (Animatie/audiovisuele vormgeving) (hierna: Mediavormgever) heeft zich de afgelopen jaren bezig gehouden met de overgang van een vierjarige naar een driejarige opleiding en de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur. Leerjaar 1 is dit schooljaar uitgevoerd volgens het nieuwe programma, leerjaar 2 en 3 volgen de aankomende jaren. Tegelijkertijd is het project 'LeerKRACHT' geïntroduceerd met als doel het team een didactische impuls te geven bij het werken met het vernieuwde didactische concept. Zo is bijvoorbeeld de 'Thuisbasis' gecreëerd: grote lokalen waar alle studenten van de opleiding zelfstandig en onder begeleiding van een of twee docenten en een onderwijsassistent kunnen werken aan hun projecten en thema's.

Na een periode zonder directeur is de leertrajectvoorzitter voor de komende twee jaar aangesteld als directeur ad interim.

Het team kenmerkt zich door reflectief vermogen en de gerichtheid op continue verbetering. Hiermee weet dit team ondanks de vele veranderingen die plaatsvinden toch een veilige en professionele cultuur te creëren waarin zowel docenten als studenten goed gedijen.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan. Het programma kent voldoende samenhang en biedt voldoende maatwerk. Het programma is inhoudelijk afgestemd op het kwalificatiedossier; de eerstejaars volgen de nieuwe kwalificatiestructuur. In leerjaar 1 is een oriëntatiefase ingericht, Discoveryland, waarin de studenten zich kunnen oriënteren op de keuzemogelijkheden voor de specialisaties. Na deze fase kiezen de studenten een profiel en na het eerste leerjaar zullen zij zich specialiseren. In leerjaar drie lopen de studenten stage en krijgen ze de mogelijkheid de stof van kerntaak 1 en 2 die ze op school hebben geleerd in de voorgaande jaren in de beroepspraktijk toe te passen. Kerntaak 3 (ondernemen) wordt geheel op school uitgevoerd. In leerjaar 1 en 2 wordt overigens gewerkt met realistische praktijkopdrachten op school, waardoor de oefening in beroepsvaardigheden is verzekerd. De opbouw van het programma is op die manier evenwichtig en sluit goed aan op de actualiteit van de branche.

Maatwerk is voldoende omdat de instelling studenten naast het reguliere programma mogelijkheden biedt voor de benodigde extra ondersteuning maar ook voor verdieping. Zo zijn er plusklassen en kan een student op eigen initiatief extra stof toevoegen bijvoorbeeld door middel van bijzondere stageprojecten.

Het didactisch handelen, de leertijd en leeromgeving beoordelen we als voldoende.

Het didactisch handelen voldoet omdat de lessen voldoende effectief zijn. In de 'Thuisbasis' werken studenten onder begeleiding van docenten en een onderwijsassistent aan thema's en projecten. Hierbij is voldoende gelegenheid tot het stellen van vragen. Ook ontvangen studenten feedback op het gemaakte werk en op het proces waardoor zij zich kunnen verbeteren. De instructies zijn helder; studenten weten wat ze moeten doen en wanneer bijvoorbeeld een project afgerond moet zijn en aan welke eisen het moet voldoen.

De leertijd is voldoende omdat de onderwijstijd voldoende wordt benut. De presentie van studenten wordt bijgehouden op een lijst met onder andere de voortgangresultaten per klas. Door het gebruik van de Thuisbasis wordt nauwelijks tijd vermorst bij het wisselen van de lessen omdat studenten zich tussentijds niet hoeven te verplaatsen. Als studenten in de 'Thuisbasis' even moeten wachten op de docent om hun vragen te beantwoorden, kunnen ze werken aan hun andere vakken; ook hierdoor wordt de lestijd goed benut. De leeromgeving is als voldoende beoordeeld. In de klassen heerst een prettige open sfeer waar de open structuur van het gebouw zeker aan bijdraagt. De materiële voorzieningen zijn toereikend. Eens in de twee à drie jaar vinden investeringen plaats in nieuwe apparatuur. Apparatuur en programmatuur worden dan aangeschaft in samenspraak met of na onderzoek bij het bedrijfsleven. Hierdoor is zijn de materiële voorzieningen up-to-date.

De intake en plaatsing, de studieloopbaanbegeleiding en de zorg beoordelen we als voldoende.

De intake is voldoende omdat deze uitgebreid en zorgvuldig is en omdat de plaatsing passend is. De selectie van studenten vindt plaats op basis van creativiteit en motivatie. In principe wordt iedereen die aan de vereisten voldoet en door de selectie komt geplaatst, maar het aantal studenten dat geplaatst kan worden wordt afhankelijk gesteld van het aantal benodigde en beschikbare stageplaatsen. Studenten maken eerst een thuisopdracht en degenen die na de eerste selectie doorgaan krijgen een tweetal schoolopdrachten. Indien nodig wordt een verlengde intake afgenomen, met behulp van het Pedagogisch Adviesbureau. De voorlichting voorafgaand aan de opleiding door middel van open dagen, de website en informatiebrochures is toereikend en realistisch.

De studieloopbaanbegeleiding is voldoende omdat de begeleiding van studenten voldoende planmatig en proactief plaatsvindt. De basis voor de studieloopbaanbegeleiding is al gelegd bij de intake waar de startsituatie van de studenten is geïnventariseerd en vastgelegd. Eventuele begeleidingsbehoeften die zijn geconstateerd worden in hoofdlijnen gedeeld met de mentor. De mentor

heeft zicht op de ontwikkeling van studenten, zowel in de lessen per thema als in totaal via het ontwikkelportfolio dat de studenten gedurende de opleiding vullen. Daarnaast levert het studievoortgangssysteem informatie met betrekking tot de resultaten per student en per groep. Studenten hebben zelf ook zicht op hun voortgang via het studievoortgangssysteem en via individuele mentorgesprekken.

De zorg is voldoende omdat er voldoende eerste-, tweede- en derdelijnszorg beschikbaar is voor studenten met specifieke zorgbehoeften. Er is een mentorcoördinator die de mentoren, die een signaleringsfunctie hebben, op verschillende terreinen ondersteunt. De tweedelijnszorg is instellingsbreed geregeld door de aanwezigheid van het Pedagogisch Adviesbureau (PAB) dat ook betrokken is bij de intake. Op deze wijze kan de zorg aansluiten bij de gegevens die bij de intake zijn verzameld. Het PAB beschikt over deskundigen die mentoren en docenten kunnen ondersteunen bij specifieke vraagstukken rond studenten. Via het PAB zijn ook structurele contacten met derdelijnszorg georganiseerd.

De beroepspraktijkvorming (bpv/stage) beoordelen we als voldoende omdat studenten en bedrijven voldoende worden voorbereid op de stage en de begeleiding tijdens de stage voldoende is. Het stagebureau organiseert vanaf het eind van het tweede leerjaar stage-voorbereidingslessen voor studenten. Studenten selecteren tijdens deze lessen een stageplaats uit een lijst en solliciteren zelf op een functie. Voorafgaand aan de opleiding wordt een inschatting gemaakt van het aantal benodigde stageplaatsen. Het aantal studenten dat wordt aangenomen wordt hierop afgestemd. Hiermee borgt de opleiding dat voor alle studenten een geschikte stageplaats beschikbaar is in leerjaar 3. Studenten zijn tevreden over de begeleiding zowel door het bedrijf als door de opleiding. Er worden regelmatig stagebezoeken afgelegd en er is zo nodig telefonisch contact over het functioneren van de studenten.

Examinering en diplomering

De examinering en diplomering beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het oordeel over de instellingsexamens Nederlandse taal (generieke eisen) telt voor deze opleiding mee in het eindoordeel van de inspectie over de examenkwaliteit van de opleiding. Het oordeel telt mee vanaf het jaar van centrale examinering.

Het exameninstrumentarium voldoet omdat het aansluit op de uitstroomseisen en voldoet aan de toetstechnische eisen. Het beroepsgerichte instrumentarium voor

de drie kerntaken is zelf geconstrueerd en volgens de geldende procedures binnen de instelling vastgesteld. De constructeurs krijgen bij het ontwikkelen van het instrumentarium ondersteuning van het Bureau Onderwijs Ontwikkeling en Kwaliteit.

Het exameninstrumentarium voor Nederlandse taal en Engels sluit eveneens aan op de uitstroomeisen en voldoet aan de toetstechnische eisen. De instellingsexamens Nederlands voor de vaardigheden spreken, gesprekken voeren en schrijven zijn ingekocht en eerder door de inspectie als voldoende beoordeeld. Het examen Spreken van Nederlands wordt gecombineerd met de beroepsgerichte kerntaak 1.5. De inhoud van het examen is daardoor qua context aangepast, maar is verder conform de richtlijnen van de examenleverancier opgesteld. De instellingsexamens voor Engels zijn eveneens ingekocht en eerder door de inspectie als voldoende beoordeeld.

De examenprocessen van afname en beoordeling zijn voldoende deugdelijk verlopen; dit geldt zowel voor het beroepsgerichte examens als voor Nederlands en Engels.

De beroepsgerichte examens worden op school afgenomen en beoordeeld door twee (als beoordelaar geschoolde) beoordelaars. Om de objectiviteit te waarborgen is afgesproken dat de eerste beoordelaar niet de mentor van de student is. Wat in positieve zin opvalt is dat alle oordelen (van 'onvoldoende' tot 'goed') op het niveau van het werkproces zijn onderbouwd op het beoordelingsformulier. Hiermee is voor de student inzichtelijk verantwoord waarop het oordeel gebaseerd is.

De examenprocessen van afname en beoordeling van Nederlandse taal en Engels zijn ook voldoende deugdelijk. Er wordt gewerkt met twee beoordelaars tijdens de afname. Mocht dat door omstandigheden niet mogelijk zijn dan wordt het examen opgenomen en na de afname alsnog aan een tweede beoordelaar voorgelegd.

De diplomering is voldoende deugdelijk en geborgd. De decentrale examencommissie is betrokken bij de besluitvorming tot diplomering in de zin dat de secretaris checkt of de student aan alle eisen voldoet voordat deze aan de proeve begint. Daarna wordt alle informatie verzameld in een digitaal resultatenoverzicht en met een advies voor diplomering aan de centrale examencommissie gezonden, die uiteindelijk alle informatie nogmaals checkt en het besluit tot diplomering neemt. De besluitvorming tot diplomering vindt op die manier zorgvuldig plaats.

De decentrale examencommissie (DEC) in onderlinge afstemming met de centrale examencommissie (CEC) neemt voldoende haar verantwoordelijkheid.

Dit jaar heeft er een volledigheidcheck op alle examendossiers (zowel papieren als digitale onderdelen) plaatsgevonden. De DEC ziet toe op de kwaliteit van de geconstrueerde examens en zorgt voor de planning van examens. De CEC stelt het instrumentarium vast. Er vinden steekproefsgewijze bijwoningen van examens plaats en na elk examen worden evaluaties onder studenten en beroepenveld uitgezet, waarvan de uitkomsten worden geanalyseerd. Ook worden de examenresultaten geanalyseerd. De DEC heeft zicht op de deskundigheid van de beoordelaars en zorgt ervoor dat nieuwe externen eerst een keer meelopen met een examen, voordat zij worden ingezet als beoordelaar. De CEC ziet toe op scholing voor beoordelaars/assessoren. Een jaarlijkse audit waarbij de verzamelde informatie wordt geanalyseerd op team- en afdelingsniveau zorgt voor een overall beeld van de kwaliteit van de examinering en diplomering en leidt tot verbetermaatregelen, zo hebben wij kunnen constateren.

Opbrengsten

De opbrengsten zijn voldoende omdat het jaarresultaat (66,6 procent) boven de norm ligt. Het diplomaresultaat (65,8 procent) ligt echter onder de norm. Voor deze beoordeling, gebaseerd op de BRON-gegevens 2014-2015 zijn de resultaten van de bc031, niveau 4 gebruikt. In bijlage II staan de opleidingen die betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

De sturing beoordelen we als voldoende. Het afdelingsjaarplan voor Mediavormgeving sluit aan bij de instellingsbrede A3-systematiek en heeft daardoor eveneens aansluiting met de missie, visie en het strategisch beleid die het bestuur heeft geformuleerd. In dit plan zijn doelen geformuleerd voor de afdeling. De doelen op teamniveau kunnen nog wel concreter strakker worden geformuleerd, zodat nog beter te volgen is hoe het staat met de voortgang van de gestelde doelen. De teams leveren input voor het jaarplan door het indienen van projectplannen waaraan doelen zijn gekoppeld. Ook zijn studiedagen georganiseerd waar input voor het jaarplan wordt verzameld vanuit de teams. Op het niveau van de opleiding is voldoende sturingsinformatie aanwezig. Via Qlikview is op verschillende lagen actuele cijfermatige informatie beschikbaar over onder andere opbrengsten, studenttevredenheid, vsv en aantal gevoerde mentorgesprekken.

De beoordeling beoordelen we als voldoende. Aan de A3-systematiek is een overlegstructuur verbonden van voortgangs- en prestatiegesprekken. Monitoring

van de voortgang van de acties uit het jaarplan vindt plaats in de teamvergaderingen waarin het jaarplan een vast onderdeel van gesprek is. Hierbij wordt alle actuele informatie uit Qlikview betrokken. Om tevredenheid van studenten te meten worden naast de gebruikelijke enquêtes ook module-evaluaties uitgezet. Zo wordt bijvoorbeeld de tevredenheid gemeten over Discoveryland in het eerste semester van leerjaar 1, maar ook over de bpv of over de examinering. In het kader van de methode Leerkracht zijn studenten- en docentenarena's een middel om de tevredenheid van studenten en docenten in beeld te krijgen.

Om de kwaliteit van het primair proces te monitoren legt de directie ook lesbezoeken af aan de hand van een checklist. Docenten die niet voldoen aan het gewenste niveau krijgen bijscholing.

Verder zijn er interne en externe audits om de kwaliteit van het onderwijs tussentijds te beoordelen.

De resultaten van deze metingen worden geanalyseerd waarna, als er aanleiding toe is, tussentijdse aanpassingen worden gedaan. Aan het eind van het schooljaar vindt evaluatie plaats en wordt een plan van aanpak ter verbetering opgesteld. Een en ander vormt input voor het nieuwe jaarplan.

De beoordeling van de kwaliteit van de examinering is stevig vormgegeven in een duidelijk herkenbare kwaliteitszorgcyclus met jaarlijkse audit, zelfevaluatie en verbeterplan. De beoordeling van het onderwijsproces en de vastlegging daarvan vindt zeker plaats, maar is vooralsnog gericht op losse onderdelen. Hierdoor bestaat het risico dat de onderlinge samenhang van de uitkomsten op die onderdelen onvoldoende aandacht krijgt.

Dit is een aandachtspunt. Een meer geïntegreerde aanpak zoals bij de examinering voorkomt dat zaken aan de aandacht kunnen ontsnappen.

De verbetering en verankering beoordelen we als voldoende. De verbeteracties uit de verbeterplannen sluiten aan op de uitkomsten van de evaluaties. De kwaliteitszorg vindt plaats via een vastgestelde systematiek die bij alle relevante onderwerpen tot op teamniveau bekend is. Het team draait mee in de instellingsbrede A-3-systematiek. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn duidelijk belegd. De afdelingsdirecteur geeft samen met de leertrajectvoorzitters het afdelingsbeleid vorm, bereidt de teamoverleggen voor en bewaakt de voortgang van zaken die in het afdelings-A3 en het teamplan staan. Het team heeft een wezenlijke rol bij het leveren van input voor de afdelings-/teamplannen en wordt ook betrokken bij evaluatie van in gang gezette ontwikkelingen. Een denktank van hoofddocenten buigt zich over de inhoud van de opleidingen. Het Bureau Onderwijs Ontwikkeling en Kwaliteit en Kwaliteit heeft een rol in de informatievoorziening en ondersteunt management en team bij onderwijs en kwaliteitsborging.

Deskundigheidsbevordering is geborgd in een scholingsplan en sluit aan bij de uitkomsten van evaluatie.

De dialoog en verantwoording beoordelen we als voldoende. De dialoog tussen de afdelingsdirecteuren en het team vindt zowel informeel als formeel plaats. De formele dialoog is gekoppeld aan de A3-systematiek en de teamvergaderingen die daarop aansluiten. De interne verantwoording van afdelingsdirectie naar college van bestuur is vormgegeven in het periodieke voortgangsoverleg en prestatieoverleg.

De dialoog met studenten is vooral informeel vormgegeven. Studenten worden veelvuldig betrokken bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs door de enquêtes, module-evaluaties en studentenarena's. Winst valt nog te behalen door ze nog meer te betrekken bij de terugkoppeling van de uitkomsten hiervan en van de verbeteracties.

De externe dialoog is voldoende en is zowel informeel als formeel georganiseerd. Er zijn regelmatige contacten in de vorm van bedrijfsbezoeken, bijeenkomsten van de beroepenveldcommissie en bedrijven worden betrokken bij onderwijs en examinering.

Wettelijke vereisten

De opleiding voldoet aan de onderzochte wettelijke eis(en), omdat voor zover onderzocht is vastgesteld dat de bepalingen zijn nageleefd.

Schoolkosten/wettelijke bijdragen

De opleiding voldoet aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

De vrijwillige bijdrage die wordt gevraagd van studenten omvat geen zaken die direct het onderwijs raken. Het college van bestuur heeft overigens besloten met ingang van komend studiejaar geen enkele vrijwillige bijdrage meer te vragen.

Het college van bestuur heeft inmiddels besloten geen kosten voor de intake meer in rekening te brengen. Gezien het feit dat dit besluit inmiddels is verwerkt in de nieuwe informatiebrochure en op de website van het Grafisch Lyceum Rotterdam, voldoet de opleiding hiermee aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

4.3 Podium- en evenemententechnicus

Het kwaliteitsonderzoek bij Podium- en evenemententechnicus, 95713, niveau 3, bol, locatie Heer Bokelweg te Rotterdam heeft geleid tot de volgende oordelen:

Kwaliteitsgebied		Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
1	Onderwijsproces			•	
2	Examinering en diplomering		•		
3	Opbrengsten		•		
4	Kwaliteitsborging		•		

Kwaliteitsgebied		Voldoet	Voldoet niet
5	Naleving wettelijke vereisten	•	

Gebied 1: Onderwijsproces		Voldoende	Onvoldoende
<i>Programma</i>			
1.1	Samenhang	•	
1.2	Maatwerk	•	
<i>Leren in de onderwijsinstelling</i>			
1.3	Didactisch handelen*		•
1.4	Leertijd	•	
1.5	Leeromgeving	•	
<i>Begeleiding</i>			
1.6	Intake & plaatsing	•	
1.7	Studieloopbaanbegeleiding*	•	
1.8	Zorg	•	
<i>Leren in de beroepspraktijk</i>			
1.9	Beroepspraktijkvorming*	•	

Gebied 2: Examinering en diplomering		Voldoende	Onvoldoende
2.1	Exameninstrumentarium*	•	
2.2	Afname en beoordeling*	•	
2.3	Diplomering*	•	

Gebied 3: Opbrengsten		Voldoende	Onvoldoende
3.1	Rendement	•	

Gebied 4: Kwaliteitsborging		Voldoende	Onvoldoende
4.1	Sturing *	•	
4.2	Beoordeling *	•	
4.3	Verbetering en verankering *	•	
4.4	Dialogoog en verantwoording	•	

Gebied 5: Naleving wettelijke vereisten		Voldoet	Voldoet niet
5.1	Naleving wettelijke vereisten	•	

De aspecten met een * zijn kernaspecten, zie bijlage I voor normering per gebied.

Beschouwing

Algemeen

De opleiding Podium- en evenemententechnicus is onderdeel van de afdeling AV-productie en Podiumtechniek. De niveau 3-opleiding leidt op tot allround podiumtechnicus en telt ongeveer 60 studenten. Het team Podiumtechniek kent naast docenten ook twee onderwijsassistenten. Afgelopen schooljaar had het team te maken met veel veranderingen, waaronder een verhuizing naar het hoofdgebouw, waterschade, omzetting van de cursusduur, invoering HKS en invoering van een nieuw onderwijsconcept. Daarnaast is in verband met ziekte van docenten een aantal tijdelijke docenten aangetrokken.

We hebben gezien dat het team veel praktijkdeskundigheid inbrengt, evenals grote inzet en een sterke verbetergerichtheid. Docenten worden actief betrokken bij de beleidsontwikkelingen en verbeteractiviteiten. De wijze waarop de kwaliteitsborging op teamniveau wordt vormgegeven is degelijk, vooral wat betreft de examens. Wat betreft de bewaking van het onderwijsproces kunnen nog puntjes op de i worden gezet: de lessen geven nog te veel tekortkomingen te zien, met name op het gebied van klassenmanagement.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces beoordelen we als onvoldoende, omdat het didactisch handelen als onvoldoende is beoordeeld.

In het merendeel van de door ons geobserveerde lessen is de kwaliteit van het didactisch handelen onvoldoende. Dit komt met name omdat een helder klassenmanagement en een goed gestructureerde opbouw van de les ontbreekt, waardoor de interactie student-docent niet effectief loopt, en maar een klein deel van de studenten feedback krijgt op hun opdrachten. Studenten doen andere dingen dan ze zouden moeten doen en laten zich in de les veel afleiden door computers en telefoons, zonder dat daar consequent op wordt ingegrepen. Wij merken verder nog op dat met name in het eerste lesuur lestijd verloren gaat door een te late start van de les.

Oorzaken voor de onvoldoende leskwaliteit liggen deels in de context. De opleiding kampt met een hoog ziekteverzuim en heeft mede daardoor relatief veel invaldocenten en gastdocenten in het team, die niet allemaal ervaren lesgevers zijn. Tegelijkertijd is er als gevolg van de maatregelen in het kader van de intensivering en verkorting een tijdelijke piek in het aanbod van lessen. Waarneembaar is het verschil in didactische vaardigheden tussen de ervaren en minder ervaren docenten. De directeur heeft de risico's ten aanzien van het onderwijsproces voldoende in beeld. Verbetering en verankering van het pedagogisch-didactisch handelen voor het team van deze opleiding is één van de

actiepunten voor komend schooljaar. Daarnaast zijn dit schooljaar de meest noodzakelijke stappen voor kwaliteitsbewaking van de lessen (waaronder lesbezoeken bij nieuwe docenten en eventuele coaching en begeleiding) voortgezet, echter niet altijd met het gewenste resultaat. Normaliter worden de lesbezoeken bij alle docenten uitgevoerd, maar door de vele ontwikkelingen dit jaar zijn de lesbezoeken beperkt gebleven tot met name nieuwe docenten. Komend schooljaar neemt Podiumtechniek deel aan het instellingsbrede traject LeerKRACHT, dat specifiek gericht is op versterking van didactische vaardigheden. Ten aanzien van differentiatie in de klas is inmiddels besloten komend jaar in de groepen op twee niveaus te werken. Men verwacht hierdoor op korte termijn verbetering in de kwaliteit van de lessen te bewerkstelligen.

Samenhang, maatwerk, leertijd en leeromgeving zijn wél als voldoende beoordeeld.

Uit de beschrijving van de drie kerntaken en bijbehorende werkprocessen en leereenheden blijkt dat het programma passend is, goed afgestemd is op het kwalificatiedossier en voldoende variatie biedt in praktijk- en theorielessen. In leerjaar drie lopen de studenten stage; in leerjaar 1 en 2 wordt gewerkt met realistische praktijkopdrachten op school (bijvoorbeeld het organiseren van een lichtshow bij een podiumevenement in de school), waardoor de oefening in beroepsvaardigheden is verzekerd. Maatwerk vindt plaats in de vorm van masterlessen/plusklassen en Summer Course en extra ondersteuning voor studenten die dit nodig hebben. Ook is er ruimte in het programma voor een eigen op maat gesneden invulling.

De roosters zijn doelmatig ingericht, en er is weinig lesuitval, mede door het werken in de 'Thuisbasis' (grote lokalen waar alle studenten van de opleiding zelfstandig en onder begeleiding van docenten en onderwijsassistenten kunnen werken aan hun projecten en thema's).

De leeromgeving van de opleiding is goed. De lesruimtes bieden alle mogelijkheden voor levensechte opdrachten. Zo is er een 'leertheater' en een professioneel lichttheater.

Ook de intake en plaatsing, de studieloopbaanbegeleiding en de zorg beoordelen we als voldoende.

De intake is instellingsbreed opgezet en gebeurt uitgebreid en zorgvuldig; als het nodig is wordt een verlengde intake uitgevoerd en ook de voorlichting over de opleiding is duidelijk. In het licht van vermindering van het aantal uitvallers in het eerste jaar zoekt het team momenteel naar mogelijkheden om bij de intake studenten concreet met de beroepspraktijk kennis te laten maken. Zo

kunnen ze een beter beeld van de opleiding en het beroep krijgen en een meer gefundeerde keuze maken.

De studieloopbaanbegeleiding is voldoende omdat de begeleiding van studenten voldoende planmatig en proactief plaatsvindt. Bij de intake is de startsituatie van studenten geïnventariseerd en vastgelegd, inclusief eventuele begeleidingsbehoeften. De mentoren en de studenten hebben via het leerlingvolgsysteem zicht op de voortgang. Mentoren spreken regelmatig met de studenten over hun voortgang op basis van resultatenoverzichten per student en per groep. Studenten kunnen hierdoor tijdig worden geholpen, bijvoorbeeld door extra oefenlessen aan te bieden voor onderdelen waar ze moeite mee hebben. Voor studenten die naar een andere opleiding willen is er de Q-klas, waar ze voorbereid worden op doorgeleiding naar een andere opleiding binnen of buiten het Grafisch Lyceum Rotterdam.

De zorg is voldoende omdat er voldoende eerste-, tweede- en derdelijnszorg beschikbaar is voor studenten met specifieke zorgbehoeften. Er is een mentorcoördinator die de mentoren, die een signaleringsfunctie hebben, op verschillende terreinen ondersteunt. De tweedelijnszorg is instellingsbreed geregeld door de aanwezigheid van het Pedagogisch Adviesbureau (PAB) dat ook betrokken is bij de intake. Op deze wijze kan de zorg aansluiten bij de gegevens die bij de intake zijn verzameld. Het PAB beschikt over deskundigen die mentoren en docenten kunnen ondersteunen bij specifieke vraagstukken rond studenten. Via het PAB zijn ook structurele contacten met derdelijnszorg georganiseerd.

Studenten zijn tevreden over de zorg en begeleiding binnen de opleiding.

De beroepspraktijkvorming beoordelen we als voldoende: er vindt voldoende voorbereiding op de stages plaats, onder meer in de mentoruren. Deze voorbereidingslessen worden verzorgd door functionarissen van het stagebureau. de mentoruren. Tijdens de stages krijgen studenten voldoende begeleiding. Er worden regelmatig stagebezoeken afgelegd en er is zo nodig tussentijds telefonisch overleg over de vorderingen van de student. Daarnaast krijgen ze algemene informatie via het Handboek Stage, dat aan hen wordt gegeven. De afdeling heeft nauwe contacten met het bedrijfsleven en er zijn dan ook ruim voldoende (gecertificeerde) stagebedrijven voorhanden. Het Grafisch Lyceum Rotterdam voert jaarlijks zelf een bpv-monitor uit; de uitslagen hiervan worden bij de beleidsvorming voor het volgend jaar betrokken.

Examinering en diplomering

De examinering en diplomering beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan.

Het oordeel voor de instellingsexamens Nederlandse taal (generieke eisen) telt mee in het eindoordeel van de inspectie over de examenkwaliteit van de opleiding.

Het beroepsgerichte exameninstrumentarium en het exameninstrumentarium voor Nederlands en Engels beoordelen we als voldoende. Het sluit aan op de uitstroomeisen en voldoet aan de toetstechnische eisen. Voor het beroepsgerichte deel van de kwalificatie gebruikt de opleiding een door docenten ontwikkeld instrumentarium dat volgens de geldende procedures binnen de instelling is vastgesteld.

Voor Nederlands en Engels is het exameninstrumentarium ingekocht (Deviant). Dit exameninstrumentarium is eerder door de inspectie als voldoende beoordeeld. Inmiddels wordt sinds dit schooljaar de vaardigheid spreken voor Nederlands gecombineerd met de examinering van het beroepsgerichte deel tijdens de proeve. Daarbij is de context van de opdracht aangepast door de instelling, maar geheel conform de richtlijnen van Deviant.

De examenprocessen van afname en beoordeling zijn voldoende deugdelijk verlopen. De beroepsgerichte examens vinden vrijwel geheel op school plaats en worden beoordeeld door twee hiervoor geschoolde beoordelaars. Om de objectiviteit te waarborgen is afgesproken dat de eerste beoordelaar niet de mentor van de student is. Alle oordelen zijn onderbouwd op het beoordelingsformulier, zowel bij onvoldoende, voldoende als goed. Hierdoor is het voor de student inzichtelijk hoe het oordeel tot stand is gekomen en is controle op het oordeel beter mogelijk. De examenprocessen van afname en beoordeling van Nederlandse taal en Engels zijn ook voldoende deugdelijk. Er wordt gewerkt met twee beoordelaars tijdens de afname. Mocht dat door omstandigheden niet mogelijk zijn dan wordt het examen opgenomen en na de afname alsnog aan een tweede beoordelaar voorgelegd.

De diplomering is voldoende deugdelijk en geborgd. De decentrale examencommissie (DEC) is betrokken bij de besluitvorming tot diplomering in de zin dat de secretaris checkt of de student aan alle eisen voldoet voordat deze aan de proeve begint. Alle informatie wordt dan verzameld in een digitaal resultatenoverzicht en daarna met advies voor diplomering aan de centrale examencommissie (CEC) gezonden. De CEC checkt alle informatie nogmaals en neemt het besluit tot diplomering. De besluitvorming tot diplomering vindt op die manier zorgvuldig plaats.

Dit jaar heeft er een volledigheidcheck op alle examendossiers (zowel papieren als digitale onderdelen) plaatsgevonden. De DEC ziet toe op de kwaliteit van de geconstrueerde examens en zorgt voor de planning van examens. De CEC stelt

het instrumentarium vast. Er vinden steekproefsgewijze bijwoningen van examens plaats door de CEC en na elk examen worden evaluaties onder studenten en beroepenveld uitgezet, waarvan de uitkomsten worden geanalyseerd. Ook worden de examenresultaten geanalyseerd. De DEC heeft zicht op de deskundigheid van de beoordelaars en zorgt ervoor dat nieuwe externen eerst een keer meelopen met een examen, voordat zij worden ingezet als beoordelaar. De CEC ziet toe op scholing voor beoordelaars. Een jaarlijkse audit waarbij de verzamelde informatie wordt geanalyseerd op team- en afdelingsniveau zorgt voor een overall beeld van de kwaliteit van de examinering en diplomering en leidt tot verbetermaatregelen, zo hebben wij kunnen constateren.

Opbrengsten

De opbrengsten zijn voldoende, omdat het jaarresultaat (100 procent) en het diplomaresultaat (100 procent) boven de norm liggen. Voor deze beoordeling, gebaseerd op de BRON-gegevens 2014-2015 zijn de resultaten van de bc173, niveau 3 gebruikt. In bijlage II staan de opleidingen die betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging beoordelen we als voldoende. Aan alle aspecten is voldaan. Hierna volgt een toelichting per aspect.

De sturing beoordelen we als voldoende.

De afdelingsdirecteur AV-productie en Podiumtechniek heeft met input van de afdelingsteams het afdelingsplan uitgewerkt in de sinds dit schooljaar gehanteerde A-3 systematiek. Het afdelingsplan sluit aan op het strategische A-3 plan. Doelen zijn geformuleerd en worden per team uitgewerkt en besproken. De doelen op teamniveau kunnen nog wel concreter strakker worden geformuleerd, zodat nog beter te volgen is hoe het staat met de voortgang van de gestelde doelen. Er is voldoende relevante managementinformatie beschikbaar en tot op docentniveau toegankelijk. De continuïteit in personeel staat onder druk door ziekte en vertrek van een aantal medewerkers, maar er worden voldoende maatregelen genomen om deze vacatures weer ingevuld te krijgen.

De beoordeling is voldoende.

Het team Podiumtechniek gaat in voldoende mate na of de onderwijskwaliteit voldoet aan de gestelde normen. Monitoring gebeurt op basis van de informatie uit Qlikview, die tot op het niveau van klas, vak en docent wordt geanalyseerd, en op basis van tevredenheidsonderzoeken onder studenten, docenten en het

bedrijfsleven. Ook informatie uit audits en andere bronnen wordt hierbij betrokken. Evaluatie van de uitkomsten van monitoring vindt tussentijds en aan het eind van het schooljaar plaats tijdens scholingsdagen en de jaarlijkse heidag. De beoordeling van de kwaliteit van de examinering is op teamniveau vormgegeven in een duidelijk herkenbare kwaliteitszorgcyclus van jaarlijkse audit, zelfevaluatie en verbeterplan. De beoordeling van het onderwijsproces en de vastlegging daarvan vindt zeker plaats, maar is voornamelijk gericht op losse onderdelen, waardoor het risico bestaat dat de onderlinge samenhang van de uitkomsten op die onderdelen onvoldoende aandacht krijgt.

De verbetering en verankering beoordelen we als voldoende. De verbeteracties uit de verbeterplannen sluiten aan op de uitkomsten van de evaluaties. De kwaliteitszorg vindt plaats via een vastgestelde systematiek die bij alle relevante onderwerpen tot op teamniveau bekend is. Het team draait mee in de instellingsbrede A-3-systematiek. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn duidelijk belegd. De afdelingsdirecteur geeft samen met de leertrajectvoorzitters het afdelingsbeleid vorm, bereidt de teamoverleggen voor en bewaakt de voortgang van zaken die in het afdelings-A3 en het teamplan staan. Het team heeft een rol bij het leveren van input voor de afdelings-/teamplannen en wordt ook betrokken bij evaluatie van in gang gezette ontwikkelingen. Een denktank van hoofddocenten buigt zich over de inhoud van de opleidingen. Het Bureau Ontwikkeling Onderwijs en Kwaliteit heeft een rol in de informatievoorziening en ondersteunt management en team bij onderwijs en kwaliteitsborging. Deskundigheidsbevordering is geborgd in een scholingsplan en sluit aan bij de uitkomsten van evaluatie. Een aandachtspunt is dat de cyclus van jaarlijkse lesbezoeken dit jaar door een samenloop van omstandigheden niet bij alle docenten kon worden uitgevoerd.

De dialoog en verantwoording beoordelen we als voldoende. De interne dialoog met studenten wordt vooral op informele wijze gevoerd, onder andere via mondelinge evaluaties na elke onderwijsmodule. De dialoog met medewerkers is vormgegeven in de wekelijkse teamoverleggen en andere bijeenkomsten. De interne verantwoording van afdelingsdirectie naar college van bestuur is vormgegeven in het periodieke voortgangsoverleg en prestatieoverleg. Komend schooljaar gaat de opleiding zogenaamde studenten- en docentenarena's inzetten als onderdeel van de LeerKRACHTmethode. Hierdoor ontstaat een meer gestructureerde input voor beleid vanuit studenten en docenten dan via de informele, decentrale kanalen. De externe dialoog is voldoende en vindt plaats via bedrijfsbezoeken, de beroepenveldcommissie en de betrokkenheid van bedrijven bij het onderwijs

(bijvoorbeeld door betrokkenheid bij podiumevenementen binnen het Grafisch Lyceum Rotterdam) en de examinering.

Wettelijke vereisten

De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen, omdat zover onderzocht is vastgesteld dat de bepalingen zijn nageleefd.

Schoolkosten/wettelijke bijdragen

De opleiding voldoet aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

De vrijwillige bijdrage die wordt gevraagd van studenten omvat geen zaken die direct het onderwijs raken. Het college van bestuur heeft overigens besloten met ingang van komend studiejaar geen enkele vrijwillige bijdrage meer te vragen.

Het college van bestuur heeft inmiddels besloten geen kosten voor de intake meer in rekening te brengen. Gezien het feit dat dit besluit inmiddels is verwerkt in de nieuwe informatiebrochure en op de website van het Grafisch Lyceum Rotterdam, voldoet de opleiding hiermee aan de eisen gesteld in artikel 8.1.4 van de WEB.

5 BIJLAGEN

Bijlage I Normeringen kwaliteitsgebieden

De normering per gebied is per januari 2015 aangepast (zie het Toezichtkader mbo 2012, Addendum 2015). De normering heeft betrekking op de toezichtperiode 2015-2016.

De normen

Op basis van het onderzoek spreekt de inspectie oordelen uit waarvoor zij gebruikmaakt van een normering. Deze bestaat uit twee stappen:

1. Een normering per aspect: per aspect wordt een beschrijving gegeven. Indicatoren en portretten zijn daarvoor indicierend en richtinggevend.
2. Een normering per kwaliteitsgebied.

Voor de normering van het gebied **Onderwijsproces** zijn drie kernaspecten benoemd. De kernaspecten zijn: aspect 1.3 Didactisch handelen, aspect 1.7 Studieloopbaanbegeleiding en aspect 1.9 Beroepspraktijkvorming.

Normering Onderwijsproces

Goed	<ul style="list-style-type: none">• Aan acht van de negen aspecten is voldaan.• Aan alle kernaspecten is voldaan.• De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none">• Aan zeven van de negen aspecten is voldaan.• Aan alle kernaspecten is voldaan.• Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten van deze indicatoren voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none">• Aan één of meer kernaspecten is niet voldaan.• Aan drie tot acht van de aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none">• Aan geen van de aspecten is voldaan.

Voor de **beoordeling van de opbrengsten** is gebruikgemaakt van onderstaande norm. Voor een oordeel voldoende moet ten minste aan één van de twee normen zijn voldaan.

Normering opbrengsten

Niveau	Jaarresultaat (%)	Diplomaresultaat (%)
1	60,7	45,1
2	56,5	45,2

3	65,3	67,3
4	64,2	67,3

Bij het gebied **Examinering en diplomering** zijn alle aspecten als kernaspect benoemd.

Normering Examinering en diplomering

Goed	<ul style="list-style-type: none"> Aan alle drie de aspecten is voldaan. De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> Aan alle drie de aspecten is voldaan. Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none"> Aan één of twee aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none"> Aan geen van de drie aspecten is voldaan.

Voor de normering van het gebied **Kwaliteitsborging** zijn drie kernaspecten benoemd. De kernaspecten zijn 4.1 Sturing, 4.2 Beoordeling en 4.3 Verbetering en verankering.

Normering Kwaliteitsborging

Goed	<ul style="list-style-type: none"> Aan alle aspecten is voldaan. De elementen in het portret worden op een uitstekende wijze uitgevoerd.
Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> Aan alle kernaspecten is voldaan. Er wordt voor het grootste deel aan de omschrijving van de portretten voldaan, waaronder de essentiële onderdelen.
Onvoldoende	<ul style="list-style-type: none"> Aan twee of drie aspecten is niet voldaan.
Slecht	<ul style="list-style-type: none"> Aan alle vier de aspecten is niet voldaan.

Normering **Naleving wettelijke vereisten**: de instelling of opleiding voldoet niet aan de wettelijke bepalingen indien de inspectie vaststelt dat één van deze bepalingen niet wordt nageleefd. Bij sommige bepalingen vloeit de norm direct uit de wet voort. Voor enkele bepalingen zijn nadere operationaliseringen opgesteld (bijvoorbeeld onderwijstijd).

Bijlage II Overzicht bc-id

In deze bijlage is per onderzochte bc-id aangegeven welke opleidingen betrokken zijn bij het bepalen van de opbrengsten.

bc-id: bc031	Niveau: 4
Crebo:	Opleiding:
90075	Fotograaf

bc-id: bc132	Niveau: 4
Crebo:	Opleiding:
90411	Animatie/audiovisuele vormgeving

bc-id: bc172	Niveau: 3
Crebo:	Opleiding:
95713	Podiumtechnicus